

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра туристичного та готельного бізнесу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Метафізика економіки»
на 2024-2025 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, 2 семестр.
Освітня програма/спеціалізація	Економіка.
Спеціальність	051 Економіка.
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки.
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії (PhD).

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
Науковий ступінь і вчене звання,
посада

Шуканов Павло Васильович
д. геогр. н., доцент
професор кафедри туристичного та готельного бізнесу

Контактний телефон	+38-095-771-35-92
Електронна адреса	parus2133@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.tourism.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт. з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування знань про метафізичний фактор розвитку економіки та суспільства, його культурно-символічні прояви в процесі формування буття/життя особистості та набуття вмінь і практичних навичок у питаннях застосування метафізичного досвіду в умовах формування постіндустріальної економіки.
Тривалість	3 кредити ЄКТС/90 годин (лекції – 16 год., практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 60 год.).
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття, самостійна робота поза розкладом.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота. Підсумковий контроль: ПМК (залік).
Базові знання	Наявність широких знань з теорії та практики економічної діяльності, державного і муніципального управління, а також у сфері бізнесу.
Мова викладання	Українська.

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.	ЗК01. Здатність абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору і з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності;
ПРН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.	СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей;

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПРН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.</p> <p>ПРН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.</p>	<p>СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Науково-теоретичні основи метафізики економіки.		
Тема 1. Методологічні основи метафізики економіки.	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1) Історія метафізики як науки та методології наукового дослідження. 2) Космологічне вчення про природу та економіку Аристотеля. 3) Методологія наукового дослідження метафізичних особливостей економіки.
Тема 2. Метафізичні передумови суспільно-економічної кризи.	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1) Загострення глобальних проблем людства і загроза суспільно-економічної кризи. 2) Значення Традиції та традиціоналізму для розвитку суспільства і економіки. 3) Онтологічні та гносеологічні передумови розуміння суспільно-економічної кризи та можливості її подолання.
Тема 3. Вплив метафізики на формування економічного мислення людини та суспільства.	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування, поточна модульна робота.	Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1) Метафізика Р. Декарта і свобода економічного мислення людини. 2) Економічний детермінізм Д. Рікардо і гедоністична теорія Дж. Бенґама. 3) Вчення Джанні Ваттімо про «метафізику уповноважених» та «метафізику знедолених».
Модуль 2. Метафізика суспільно-економічного та особистісного буття/життя людини.		
Тема 4. Значення метафізики у процесі трансформації світової економіки.	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1) Моніторинг глобальної трансформації міжнародних економічних відносин та метафізичне значення інформації. 2) Фазовий перехід суспільства від індустріальної до постіндустріальної (інформаційної) економіки. 3) Трансформація національно-державних та регіональних економік в умовах глобальної кризи.

Тема 5. Метафізична теорія особистості та її значення для формування і розвитку економіки.	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1)Метафізична основа життєдіяльності людини і суспільства. 2)Українські витоки метафізичної теорії особистості та її ставлення до економіки. 3)Загальна метафізична теорія особистості та сучасна економіка.
Тема 6. Метафізика нових соціально-економічних відносин в умовах метавесвіту та цифровізації суспільства.	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування, поточна модульна робота.	Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1)Загроза надмірного споживання та матеріально-економічного комфорту. 2)Концептуальні персонажі навчально-виховного процесу в суспільстві та освіті. 3)Метавесвіт, цифровізація суспільства та перспективи розвитку метабізнесу.

Інформаційні джерела:

1. Базилевич В. Д. Метафізика економіки: Монографія / В. Д. Базилевич, В. В. Ільїн. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Знання, 2007. – 718 с.
2. Економічна теорія у новітньому методологічному дискурсі. URL: <http://visnik.knute.edu.ua/files/2019/02/5.pdf>.
3. Економічний та управлінський потенціал соціалізації економіки / За ред. З. І. Галушки / А. А. Антохов, З. С. Варналій, Р. Р. Білик, Г. М. Поченчук та ін. Чернівецький національний університет. Чернівці. 2020. 408 с.
4. Історія метафізики як науки про речі, спосіб з'ясування світоглядних питань. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/philosophy/12789/>.
5. Культурні сенси економічних систем. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/252823/250115>.
6. Метафізика. Проф. Євген Онацький. URL: http://encyclopedia.kiev.ua/vydaniya/files/use/second_book/part3.pdf.
7. Метафізика суспільного й особистісного буття в контексті Європейської та Української традиції: історико-філософський аналіз. / В. О. Сабадуха. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук. Львів – 2021. URL: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/aref_sabadukha.pdf.
8. Переподсилкове знання метанукового рівня як елемент методологічного забезпечення Української економічної науки. URL: <http://bses.in.ua/journals/2016/10-2016/3.pdf>.
9. Сабадуха В. О. Метафізика суспільного та особистісного буття: монографія. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 647 с.
10. Сабадуха В. О. Метафізична теорія особистості як відповідь на виклики антрополого-глобальної катастрофи. Українське суспільство в пошуках відповідей на виклики сучасності: світоглядний рівень осмислення: матеріали Всеукр. наук.-теор. конф. (м. Одеса, 18-19 черв. 2020 р.). Одеса: Фенікс, 2020. С. 21–26.
11. Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку. URL: <http://wdc.org.ua/uk/services/country-profiles-visualization>.
12. Цифровізація суспільства. / Джуліан Скотт. URL: <https://newacropolis.org.ua/articles/tsyfrovizatsiya-suspilstva>.
13. Шуканов П. В. Методологічні підходи до вивчення трансформації суспільно-географічних систем у старшій та вищій школі / Компетентнісне навчання та викладання географії у системі неперервної педагогічної освіти: кол. монографія / за наук. ред. Л. П. Вішнікіної. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. с. 41–64. URL:<http://dSPACE.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19702/1/Компетентнісне%20навчання%20та%20викладання%20географії.pdf>.
14. Шуканов П. В. Суспільно-географічні особливості та метафізичні передумови глобальної кризи. // Часопис соціально-економічної географії: Том-13. №2 (2012). URL: <https://periodicals.karazin.ua/socecongeo/article/view/6589>.
15. Шуканов П. В. Фінансово-економічна глобалізація в умовах формування універсального метафізичного простору // Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 20–21 квітня 2023 року). – Полтава : ПУЕТ, 2023. С. 22–25. URL: <http://dSPACE.puet.edu.ua/bitstream/123456789/13142/1/297-2082%20Проблеми%20та%20перспективи%20розвитку%20фінансової%20системи%20в%20сучасних%20умовах.pdf>.
16. Milena Dehn, Ella Needler and Jessica Palka (2023). Philosophy of Economics. URL: <https://www.exploring-economics.org/en/discover/philosophy-of-economics-foundational/>.
17. Ricardo F. Crespo (2022). The Nature of the Economy. URL: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-02453-5>.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-orgu-osv-proc.pdf>

Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії <https://puet.edu.ua/wp->

[content/uploads/2025/04/polozh-por-pidgotov-phd.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/04/polozh-por-pidgotov-phd.pdf)

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися академічної доброчесності; не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-zapob-akad-plagiat.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/polozh_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/10/polozh-vyznan-rezv-informal-neformal.pdf>

Політика вирішення конфліктних ситуацій: Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh_pro-apel_pidscontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен ПУЕТ <https://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttvediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни, розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): обговорення матеріалу занять (8 балів); захист домашнього завдання (8 балів); доповнення відповіді на занятті (6 балів); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); поточна модульна робота (12 балів).	50
Модуль 2 (теми 4-6): обговорення матеріалу занять (8 балів); захист домашнього завдання (8 балів); доповнення відповіді на занятті (6 балів); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); поточна модульна робота (12 балів).	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни